

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Miladou Haplovou v právní věci žalobce **Ing. O.Ch.**, bytem, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o změnu výše přiznaného starobního důchodu, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 2.1.2012, č. j.,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované ze dne 2.1.2012, č. j. žalovaná zamítla námitky účastníka řízení proti rozhodnutí ČSSZ ze dne 27.10.2011 a toto rozhodnutí potvrdila. Potvrzeným rozhodnutím zamítla žádost účastníka řízení o změnu výše přiznaného starobního důchodu ze dne 4.10.2011 pro nesplnění podmínek ust. § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění. V námitkách účastník řízení uvedl, že mu byl přiznán starobní důchod na základě ust. § 15 zákona o důchodovém pojištění, které bylo zrušeno nálezem Ústavního soudu ze dne 23.3.2010, sp. zn. Pl ÚS 8/07 dnem 30.9.2011. Tím se podstatným způsobem změnila skutečnosti rozhodné pro výši důchodu a došlo k naplnění podmínky stanovené v ust. § 56 odst. 1 písm. d) zákona o důchodovém pojištění, když termín zrušení 30.9.2011 je pouze technický, který dává kompetentním orgánům časový prostor k promyšlení nové právní úpravy. Důchod mu byl tedy předtím přiznán na základě protiústavní právní úpravy. Žalovaná v odůvodnění rozhodnutí odkazuje na ust. § 71 zák. č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, kde podle odst. 2 platí, že pravomocná rozhodnutí vydaná na základě právního předpisu, který byl zrušen, zůstávají nedotčena. Ústavní soud nálezem sp. zn. Pl ÚS 8/07 zrušil ust. § 15 zákona o důchodovém pojištění dnem 30.9.2011, čímž poskytl zákonodárci čas k nahrazení protiústavního ustanovení úpravou ústavně

konformní. Ústavní soud vydává při výkonu derogační pravomoci rozhodnutí s konstitutivními účinky, tj. rozhoduje o zrušení právního předpisu pro protiústavnost s účinky do budoucna. Účastník řízení vychází ze své úvahy, že ust. § 15 zákona o důchodovém pojištění bylo prohlášeno protiústavní zpětně. To je však v rozporu s právní úpravou vymezující pravomoc Ústavního soudu, tak i s principem zákazu retroaktivity. Žalovaná svůj právní názor opírá i o stanovisko pléna ÚS sp. zn. Pl.ÚS-st 31/10 ÚS v bodu 18. Ústavní soud nevyužil možnosti založení předběžné vykonatelnosti nálezu, naopak při svém rozhodnutí vycházel ze zjištění trendu snižování procentního podílu přiznávaných důchodů a osobních vyměřovacích základů tzv. vysoko příjmových skupin, u nichž dochází ke snižování významu pojistného principu v oblasti důchodového pojištění a při vědomí tohoto vyjádřil nálezem a jeho odloženou vykonatelností potřebu nové ústavně konformní úpravy do budoucna. Žalovaná vychází z toho, že účastník řízení byl přiznán starobní důchod podle zákona o důchodovém pojištění ve znění účinném před 30.9.2011, tj. dnem účinnosti zák. č. 220/2011 Sb. Pokud se týká úpravy možnosti zvýšení již přiznaného důchodu rozhodnutím ČSSZ, podle ust. § 56 odst. 1 písm. b) je možnost nápravy stavu, kdy je požitavatel dávky důchodového pojištění vyplácen důchod v nižší výši z důvodu skutkových a nikoliv z důvodu právních spočívající v následné změně právní úpravy. Účastníkovi řízení byl přiznán starobní důchod rozhodnutím ze dne 30.9.2004, a proto zůstává toto rozhodnutí nálezem Ústavního soudu nedotčeno. Zrušení ust. § 15 zákona o důchodovém pojištění nepředstavuje změnu skutečností rozhodných pro výši důchodu účastníka řízení, a proto nelze postupovat v intencích ust. § 56 odst. 1 písm. b), d) zákona o důchodovém pojištění a žádosti o zvýšení starobního důchodu vyhovět.

Žalobce v žalobě uvedl, že Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. Pl 8/07 z 23.3.2010 shledal ustanovení § 15 zákona o důchodovém pojištění v tehdejší znění za protiústavní, protože dostatečně negarantuje ústavně zaručené právo na přiměřené hmotné zabezpečení dle čl. 3 odst. 1 Listiny a vede k neakceptovatelné nerovnosti mezi různými skupinami důchodových pojištěnců. Ústavní soud, vědom si komplikovanosti problematiky revize parametrů stávajícího důchodového systému, odložil účinky svého rozhodnutí do konce měsíce září 2011, aby vládě a zákonodárcům poskytl dostatečný časový prostor k promyšlení nové právní úpravy. Vláda a zákonodárny sbor reagovali na nález ÚS přijetím zákona č. 220/2011 Sb. Podle žalobce tento zákon řeší neústavnost konstatovanou Ústavním soudem nedostatečně a to pouze do budoucna, protože v přechodných ustanoveních k tomuto zákonu zákonodárce v rozporu s čl. 4 odst. 4 Listiny neumožnil přepočtení důchodu na žádost v období, které Ústavní soud označil za neústavní. Protiústavnost tohoto právního předpisu je také v tom, že je jím založena nerovnost v dotčení některého ze základních práv a svobod garantovaných listinou, protože zvýhodňuje jednu skupinu, či kategorii osob proti jiným, což je porušení ústavního principu rovnosti. V nemožnosti odstranit neústavní stav před 29.9.2011 je protiústavnost tohoto právního předpisu, protože jím zakládá novou nerovnost. Nemožnost přepočtu důchodu, která měla být zakotvena v přechodných ustanoveních tohoto zákona vykazuje absenci mezi legislativním prostředkem a jeho zamýšleným účelem. Žalobce proto navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a žalované uložil rozhodnout v souladu s nálezem ústavního soudu.

Žalovaná ve vyjádření uvedla, že rozhodnutím ze dne 30.9.2004, č.j. 430 806 426 přiznala žalobci od 6.12.2004 starobní důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění stanového z osobního výpočtového základu za roky 1986 – 2003. žalobce uplatnil žádost o úpravu výše starobního důchodu podle ust. § 15 zák. č. 220/2011

Sb., žalovaná žádost zamítla s tím, že ust. § 15 se nevztahuje na důchody přiznané před 30.9.2011. Podaným námitkám nevyhověla, zamítla je a v napadeném rozhodnutí dostatečně a podrobně vysvětlila, proč nelze námitkám žalobce vyhovět, shledala žalobu nedůvodnou a navrhla proto, aby soud žalobu zamítl.

Ze správního spisu soud zjistil, že rozhodnutím ze dne 30.9.2004 byl žalobci přiznán od 6.12.2004 starobní důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění ve výši 12.920,-Kč. Uvedené rozhodnutí je pravomocné.

Podstatou žalobní námitky je, že by žalovaná měla žalobci přepočítat přiznaný starobní důchod na základě ust. § 15 zákona o důchodovém pojištění v jeho znění od 30.9.2011.

Nálezem sp. zn. Pl ÚS 8/07 Ústavní soud zrušil ust. § 15 zák. č. 155/1995 dnem 30.9.2011. Vláda a parlament v důsledku zrušení tohoto ustanovení zákona o důchodovém pojištění konaly a po zákonodárném procesu došlo k přijetí zák. č. 220/2011 Sb., ze dne 21.6.2011, v němž mimo jiného bylo znění zrušeného ustanovení § 15 zák. č. 155/1995 Sb., nahrazeno novým zněním v intenci zrušujících důvodů v Ústavním nálezu. V přechodných ustanoveních zák. č. 220/2011 Sb., – čl. II. bod 1. bylo vysloveno, že výše důchodů, na které vznikl nárok před 30. zářím 2011, a které se přiznávají ode dne, který spadá do období po 29.9.2011 se stanoví podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Toto ustanovení § 15, s výjimkou odst. 4 nabylo účinnosti dnem 30. září 2011. Vzhledem ke shora zjištěnému soudem (starobní důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění přiznán pravomocným rozhodnutím ze dne 30.9.2004 od 6.12.2004) je zřejmé, že ust. § 15, které obsahuje zákon č. 220/2011 Sb., nelze v případě žalobce aplikovat, neboť mu starobní důchod byl přiznán před 30.9.2011. Žalobce se však domáhá přepočtení důchodové dávky z důvodu uvedených v žalobě, protože je přesvědčen o tom, že tento právní předpis se opět protiústavní, neboť se jím zakládá nová nerovnost, která zvýhodňuje skupinu osob požívající výhody zákona č. 220/2011 Sb., proti těm, kterým je tato možnost odpírána. Jeho žádost na žalovanou směřovala k tomu, aby žalovaná ve smyslu ust. § 56 odst. 1 písm. d) výši jeho důchodu upravila v důsledku vydání zákona č. 220/2011 Sb., ze dne 21.6.2011 s účinností od 30.9.2011. Je přesvědčen o tom, že konstatovaná neústavnost je řešena pouze do budoucna a nikoliv do minulosti, když podle jeho názoru tato neústavnost trvá od doby platnosti a účinnosti § 15 zák. č. 155/95 Sb. K posouzení toho, jak hledět na nález Ústavního soudu publikovaný pod zn. Pl 8/07 ze dne 23.3.2010, je třeba aplikovat ustanovení zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu. Problematikou zrušených zákonů či ustanovení zákonů se zabývají ust. § 70 a § 71 tohoto zákona. Podle § 70 odst. 1, dojde-li po provedeném řízení Ústavní soud k závěru, že zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení jsou v rozporu s ústavním zákonem nebo že jiný právní předpis nebo jeho jednotlivá ustanovení jsou v rozporu s ústavním zákonem nebo zákonem, nálezem rozhodne, že takový zákon nebo jiný právní předpis nebo jejich jednotlivá ustanovení se zrušují dnem, který v nálezu určí. Pokud tedy Ústavní soud nalezne neústavnost či nezákonnost právního předpisu, zákon zakládá jeho pravomoc derogovat právní předpis v rozsahu, ve kterém byl návrhem napaden. Ústavní soud pouze nedeklaruje rozpor s normou vyšší právní síly, nýbrž sám právní normu ruší. Derogační pravomoc Ústavního soudu však působí toliko pro futuro, neboť normu nelze zrušit zpětně, tedy před okamžikem publikace nálezu ve Sbírce zákonů. Účinky nálezu působí od okamžiku jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů, pokud však Ústavní soud nerozhodne o posunutí vykonatelnosti nálezu na dobu

pozdější. Negativní důsledky neústavnosti, kdy derogační nález působí toliko pro futuro jsou odstraňovány podle ust. § 71 téhož zákona. Odst. 1 tohoto paragrafu se vztahuje k trestnímu řízení, odst. 2 se vztahuje na ostatní pravomocná rozhodnutí vydaná na základě právního předpisu či části právního předpisu, které byly zrušeny tak, že tato rozhodnutí zůstávají nedotčena, práva a povinnosti podle takových rozhodnutí však nelze vykonat. Zákon tak nevytváří prostor pro jejich zrušení cestou opravného prostředku. V případě zrušení pouze některých ustanovení právních předpisů je na orgánech veřejné moci, aby posoudily, v jakém rozsahu má derogace vliv na individuální právní akty. Zde je třeba vycházet nejen formálně z toho, zda došlo ke zrušení přímo aplikovaného ustanovení, ale je nutné zohlednit i důvody, které vedly Ústavní soud k jeho zrušení. V projednávané věci se orgány veřejné moci vypořádaly s těmito atributy v zákoně č. 220/2011 Sb., čl. II. Přechodná ustanovení, bod 1. a aplikaci ust. § 15 zákona o důchodovém pojištění týkající se nového stanovení výše dávky účinného dnem 30.9.2011 připustily pouze v případě, pokud se důchody přiznávají ode dne, který spadá do období po 29.9.2011, i když na ně vznikl nárok před 30.9.2011. Z uvedeného je zřejmé, že zákonodárným procesem po publikování nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl 8/07 ze dne 23.3.2010 nedošlo z hlediska ust. § 70 a § 71 zák. č. 182/1993 Sb., k vytvoření situace diskriminující poživatelé důchodových dávek přiznaných do 29.9.2011 oproti poživatelům důchodových dávek přiznaných od 30.9.2011.

Pokud se týká aplikovatelnosti ust. § 56 odst. 1 písm. d) zákona o důchodovém pojištění v tomto případě, soud se shoduje s právní argumentací žalované v napadeném rozhodnutí.

Na základě shora uvedeného dospěl soud k závěru, že žalobě žalobce nelze vyhovět, neboť žalobní námitky neshledal důvodnými.

Soud žalobu ve smyslu ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítá.

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 2 s.ř.s., podle něhož úspěšná žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 31. října 2012

JUDr. Milada Haplová, v.r.
samosoudkyně